

Mijn column nummer 234

Modder en goud

Geheel onverwacht is onlangs de bekende bodemkundige Ton Honders overleden. Op zijn rouwkaart stond onder meer het volgende: We zullen hem missen om wie hij was, zijn humor en scherpzinnigheid gingen hand in hand, zijn intelligentie, originaliteit en gedrevenheid konden modder in goud veranderen. Ik draag deze column postuum aan Ton op.

In dit jaar staat het chemische element goud nogal in de belangstelling. Door de kredietcrisis hebben veel mensen meer vertrouwen in goud dan in geld. Daardoor stijgt de goudprijs en willen nog meer mensen hun geld daarvoor inwisselen. En met de Europese kampioenschappen voetbal en de Olympische Spelen voor de boeg wordt heel wat afgedroomd over goud voor de winnaars.

Bijzonder eigenlijk, die fascinatie voor goud. Al heel lang geleden trok de mooie kleur en de blijvende glans de aandacht. Daar kwam de goede bewerkbaarheid nog bij. Ideaal om mooie sieraden te maken! De waardering voor goud was niet aan een bepaald continent gebonden.

Goud is waardevol. Daarom associeert men er andere producten graag mee. Het kostbare water in de Drentse bodem wordt liefkozend het vloeibare goud genoemd. Vruchtbaar en goedkoop Afrikaans is gewild. In dagblad Trouw wordt dit het groene goud genoemd, waar wereldwijd zakenlui op jagen voor de productie van voedsel en biobrandstoffen. Handelaren in kaviaar noemen hun product het zwarte goud. En de thrillerauteur Almar Otten schreef recent een adembenemend boek met de titel Blauw Goud over een verdwenen Wageningse bodemkundige.

De winning van goud uit de bodem gaat niet altijd even netjes. Bij de winning worden enorme hoeveelheden kwik gebruikt. Recent besteedde de pers aandacht aan goudwinning in Suriname, onder meer in het beschermde natuurpark De Brownsberg. De goudwinning gebeurt zowel legaal met vergunningen als illegaal door zogeheten porknokkers oftewel illegale goudzoekers. De beelden van de kaalslag in het prachtige tropische regenwoud zijn schokkend. Het zou me niet verbazen als het herstel van de natuur en het ongedaan maken van de kwikverontreiniging meer kosten dan de opbrengst van het goud.

Op 4 juni 2012 is de Geochemische Bodematlas van Nederland ten doop gehouden. Daarin wordt aandacht besteed aan het gehalte en het gedrag van een groot aantal elementen in de bodem van Nederland. Ik ga de atlas snel bestuderen. Misschien staat er wel iets in over goud in de Nederlandse bodem. Of over pyriet, het goud der dwazen. In het Amerika gingen in de negentiende eeuw duizenden mensen als dwazen op zoek naar goud, terwijl de aanleiding vaak de vondst van het veel minder waardevolle pyriet was. Daar wil ik meer van weten!